

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre. 6 arany.
Egy évre és 6 hó.

MÉRLEKRE NEMERENT ÉRTSEK

szombatos és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlés
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Városi könyvtárda-vállalat
iradójában.Járó kölcsönök a kizárólag és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** — Felelős szerkesztő: **KONCZ AKOS.**Kiadóhivatal: **A VÁROSI KÖNYVTÁRDA-VÁLLALAT**

A választási rendszer a közigazgatásban.

A kormány állást foglalt a törvényhatósági és községi közigazgatás választási rendszerének fontartása mellett és a vármegyei közigazgatás államos tasanak kérdését végleg levette a napirendről.

A vármegyei tisztviselői állami közegrekké tételéről, tehát nem lesz több szó. De vajon ki fogja-e elégíteni az eddigi választási rendszer a törvényhatóságok és a községek, a különösen a választott tisztikar érdekeit?

A törvényhatóságoknak és a községeknek az az érdeke, hogy mentül megbízhatóbb, mentül nagyobb és mentül képzelettelibb hivatalnokokat szerzhessenek. A tisztikarnak viszont legfőbb érdeke az, hogy biztos és állandó alkalmazásra többször szert.

Ezt a két érdekét a mai választási rendszer, mely ciklusokhoz van kötve, nem mindenben képes összeegyeztetni. Mert az időszakonként lejárt megbíratás bizonytalanságot fosztja a hivatali állásokat a a folyton megajuló választás nagyon is függő viszonyba hozza a tisztviselőt a választásra jogosult bizottsági tagokkal szemben.

A törvényhatósági és községi tisztviselői nagy része valóságos félelemmel tekint az időszakonként bekövetkező tisztújítások elé és soha sem tudhatja, hogy családi befolyás, egyes stróberék kapaszkodása vagy a bizottsági tagok kénye és kedve nem fogja-e őt hivatalától megfosztani és kitenni a nyomorok.

Sajnos, nagyon is rut-példák vannak arra, hogy miként ütnek be a befolyásos családok az ő tehetőséglen a más tőren érvényesülés nem tudó tagjait a tehetőség és szorgalmat, de kevesebb befolyással bíró tisztviselői helyére, hogy az alantas tisztviselői sokszor csupán a nagyobb nyugdíj kedvéért szorítják ki állásukból főnökeiket, s hogy egyes befolyásos bizottsági tagok kibuktatják azokat a tisztviselőket, kik az ő önző érdekeiket előmozdítani hajlandók nem voltak s akik, mert a bizottsági tagok körében nem sokat forgolódnak, vagy mert simuli és meghunyászkodni nem tudnak, nem örendenek nagy népszerűségnek.

Fájdalom, sokszor egy köszöntés véletlen elmaradása vagy nem viszonzása is megpecsételi a szegény tisztviselő sorsát.

A politikai élet hullámjai is nagyban befolyásolják a tisztújításokat. Nem regen még bajosan maradhathott volna meg állásban némely törvényhatóságban és városban az a tisztviselő, aki ellenzéki hajlamokat táplált, vagy aki a benfeites képviselőjelölt megválasztását előmozdítani nem tudta.

A törvényhatósági és községi tisztviselői állások a bizonytalansága s a választásokkal járó sok kellemetlen-

ség és igazlom az oka, hogy a magasabb kvalifikációval bíró képzelettelibb elemek inkább az állami hivatalokra pályáznak, s hogy a törvényhatósági és községi tisztviselői is sietve hagyják el hivatalukat, ha más tőren biztosabb állásra nyílik alkalom.

Könnyű belátni, hogy a törvényhatóságoknak és a községeknek is nagy hátránya van a hivatalnokok gyakori változása és a kellő gyakorlatiattal nem bíró tisztviselői alkalmazása.

Hány város akasztott meg fejlődésben az, hogy a szűk latható bizottsági tagok nem tőrték meg állásban azt a tisztviselőt, kinek a város fejlődésére nemcsak messze-kiható tervei voltak, de megvolt a tervek végrehajtásához a kellő akaratereje is, s aki, mert célszerűen kívánta a város előmozdítását felhasználni, egy tehetetlen, minden fejlődéstől irtózó, maradi egyénnel szemben elvesztette a bizottsági tagok bizalmát.

Gyakran maga a tisztviselő élt el ádvós intézkedéseket célzó törekvéseit, nehogy a bizottsági tagok érdektől és féltésével ellentétbe jusson s erálat bukását előmozdítsa.

E hátrányok megszüntetése vezetle a törvényhozást akkor, midőn a tisztviselői állásokat minősítéshez kötötte s némely, különösen nagyobb gyakorlati jártasságot és helyi ismeretet igénylő állásra nézve az elhosszúigani választást állapította meg, sőt bizonyos állások betöltésénél a főispáni kinevezés rendszerét is meghonosította.

A törvényhatóságokról szóló 1886. XXI. t. c. 80. és 81. §§-ai, a községekről szóló 1886. XXII. t. c. 69. §-a és az állategészségügy rendezéséről szóló 1888. VII. t. c. 125. §-a szerint jelenleg a törvényhatósági főorvos, rendőrkapitány, th. városi számvető, levéltárnok, orvosok nyilvántartói és könyvtárosok, városi és kerületi orvosi, közig. gyakornokai, th. városi állatorvosi, segéd- és kezelő-személyzet, továbbá a községi jegyzői, orvosi és állatorvosi, a r. t. városi rendőrkapitányi, segéd és kezelő személyzeti állások azok, melyek elhosszúigani töltenek be, míg a többi tisztviselők és közlegok törvényhatóságokban és rend. tan. városokban hat évre, kis- és nagyközségekben pedig három évre választatnak Budapest sákesővárosban a főlevéltárnoki, statisztikai hivatal igazgatói, pénztári, számvetőségi, kezelő- és segéd-személyzeti állások állandók, míg a többi tisztviselők szintén hat évenként választatnak.

Amennyire helyen van a választások időköz kööttsége a külön képzettséget nem igénylő kis- és nagyközségi állásoknál, ép annyira sérelmes ez a vármegyei, a törvényhatósági és a r. t. városi tisztviselőkre nézve, kiknek egy része az állandóan alkalmazottakkal hátrányosabb és függőbb helyzetben van, holott az 1883. I. t. c. a képzettség ki-mutatását igen csakely kivétellel majdnem minden vár-

megyei, városi törvényhatósági és r. t. városi álláshoz megköveteli. Különbönművel lehet az ily állások betöltése között különbözőségeit tenni.

Ma már a közigazgatási tisztviselői pálya sem nobile officium, hanem kenyérkereset. Az ilyen állások betöltését nem befolyásolhatja a politikai, vagy a családi és a magánérdek. Nem lehet ahhoz köze a rokonszenvnek és az ellenszenvnek sem, hanem egyedül csakis a közérdeknek, mely ezen állásokhoz is becsületességet és hazafiságot, rátermettséget, képességet, tudást és mindenek felett olyan nagy gyakorlati ismeretet és jártasságot követel, hogy ember legyen az, ki e nélkül a közigazgatás utvezetőiben egy-hamar kiismeri magát.

Ezeknek az ellentéteknek a megszüntetése egyaránt érdeke a törvényhatóságoknak és a r. t. városoknak, valamint a tisztikarnak is. Lehetségtelenné kell tenni a tisztújításokkal kapcsolatos visszaéléseket és az azokkal járó folytonos izgalmakat is lehetetlenné kell tenni, hogy a tisztújítás új pályázók hiányában pusztá formassággá súlyosodjon. Mert hisz ez esetben a törvényhatóságok és a községek akarva, nem akarva is kénytelenek a régi tisztikart megtartani.

A vármegyei közigazgatás államosítása a tisztikar helyzetének javításával és az állások állandósításával járt volna. Azért, hogy az államosítás elmarad, ne jusson a tisztikar hátrányosabb helyzetbe. A vármegyei tisztviselők fizetését az állami dotáció emelésével már javította és rendezte a törvényhozás, tegye meg a tisztviselők érdekében most a másik intézkedést is és mondja ki, hogy a vármegyei tisztviselők, tehát úgy a választottak, mint a kinevezettek előhozsiglan megtartják hivatalukat. Ugyanez a rendszer valósuljon meg a székesfővárosban, valamint a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városokban is. Ezzel egyidejűleg a tisztviselők egy részének választás utján magasabb fizetési osztályba való jutását is így az alantas tisztviselők előmenetelét is biztosítani kellene.

Egy rendezett viszonyok előtérbe állítását is nagyobb bizalommal kellene a közigazgatásnak is nagyobb bizalommal les.

Dr. Bárdossy Jenő.

Tudnivalók

az Első Alföldi Trágyaipar Vállalat működéséről és termékeiről.

A vállalat székhelye: Debrecen, tulajdonosa: S. Bíró G.

Debrecen sz. kir. város Tanácsa belátván azt, hogy az őrsképek trágya anyagának szanaszét hordása nemcsak a város közegészségére nagyon hátrányos, hanem annak elkallódása közgazdasági szempontból is nagy kár, a gazdaságilag előrehaladottabb külföld számtalan példája után, úgy rendezkedett be, hogy »Köztisztasági vállalatát« az összes őrsképtrágyáknak egy a város által kijelölt helyre történő hordására kötelezte és az így összegyűjtött póce anyagot a kifuvározással a címbe jelzett intézményre ruházta, ökszerű tovább kezelés, szagtalanítás és értékesítés céljából.

A trágyaipar vállalat ezenkívül megszerezte még a debreceni nagyobb sertéshizlaldák hízó sertés trágyáját is.

A vállalatunk célja az alföldi városokban, ahol csak lehetséges lesz, az őrsképeknek — a mindenütt legjobbnak bizonyult — tonna rendszerre történő átváltoztatása céljából kellő ténykedést kifejteni; az ilyen városokat tözgerszóró kizetekkel ellátni; s így nem csak a városok

elég szomorú köztisztasági és közegészségügyi állapotát javítani, hanem tekintettel a hazánkban — a szőlő újítástelepitésével — előállott rendkívül nagymérvű trágya hiányra, a szobán forgó becses trágya anyagokat is a termelés céljára megmenteni.

Célja a sertéshizlaldákban összegyűlemlő trágyát hevítéssel vagy más alkalmas módon szárítani, hogy szállítással ezáltal megkönnyítessék és távolabbi vidékeken is, mint kitűnő talajjavító trágyaszert alkalmazható legyen.

A fekáltrágya (pudrette) tőzeggel szagtalanított közepesen száraz, földszürü anyag, mely minden csomagolás nélkül, csakis teljes waggonrakományonként, tisztán és célra szolgáló waggonokban szállítatik. Ugyanigy a nyers sertétrágya is.

A trágyák beltartalma és pénzbeli értéke.

Nagyon természetes, hogy a trágyák beltartalma igen különböző lehet, a trágya anyaga, összetétele, erjedési foka, keverése s általában kezelése szerint. Ugyanegy trágyahalom felső része más tartalmat mutat, mint az alja; jóllehet összehalmozáskor kiegyenlített volt stb.

A tőzeg fekáltrágya nyers állapotban vett mintájában a debreceni m. kir. mezőgazdasági vegykerületi állomás 1906. évi július hó 17-én 98—100 sz. alatt »Elemzési bizonylatát« szerint találtatott:

Összes nitrogén	1.34%
Phosphorsav	0.84%
Káli	0.44%
Szerves anyag van benne	15%

Itt rá kell mutatnunk arra, hogy »Mentzel und von Lengerkes Landwirtschaftl. Kalender« (Berlin) szerint a külföldön megejtett többszöri vegyvizsgálat átlaga szerint a fekáltrágyában találtatott:

Szerves anyag	14.4
Összes nitrogén	0.83 ebből ammoniak alakban 0.24
Phosphorsav	0.37 ebből vízben oldható 0.13
Káli	0.34
Mész	0.06
Víz	82.4

A debreceni nyers sertétrágyában ugyanazon bizonylat szerint találtatott:

Összes nitrogén	0.56
Phosphorsav	0.66
Káli	0.41
Szerves anyag van benne	16.33

Ha már most a műtrágyák folyton változó, de átlagos árát vesszük alapul, egy ezen trágyák a következő értéket képviselik:

A chilisáletrom 15.6 nitrogén tartalom mellett mázsánként 27 kor. Ebben tehát a nitrogén kilója 1 kor. 73 fillér. A 16 — 18%-os Superphosphát phosphorsavának kilogramm százaléka 50 fillér. És a 40%-os kalisóban a káli I kilogrammja 32.5 fillér.

A szerves anyag százalékát 1.2 fillérrel léven szokás számítani, így a tőzeg fekáltrágyában métermázsánként 3 kor. 05 fillér értékű anyag van. En ezt 120 fillérjéle adom és a beltartalom ilyen módon számított belértékéért garanciát is vállalom, olyformán, hogy ha a szállított trágya ilyen értéke az én áramánknak bármely állami vegyvizsgáló állomás ellenőrző vizsgálata szerint meg nem felelne: az érték különbözetet vissza fizetem. Kikötöm azonban, hogy a minta vétel és elküldésnél jelen lehessen és az pecséttel elláthassam.

A dolog azonban a gyakorlati életben úgy áll, és Wagner számos kísérlete alapján azt állapította meg (igaz, hogy csak a különböző összetételű és különböző erjedési fokban lévő istálló trágyáknál), hogy ebben a nitrogén termést fokozó hatása úgy aránylik a chilisáletrom nitrogénjének termést fokozó hatásához, mint 45:100-hoz. A phosphorsav úgy viszonylik a Superphosphat vízben oldható phosphorsavának a hatásához, mint 10:100-hoz. A káli pedig úgy a 40%-os kálisó kalijához, mint 30:100-hoz.

És ha itt nem vesszük is figyelembe sem a tözeg konserváló hatását, sem azt, hogy a fekáltrágyában lévő alkotórészek sokkal jobban érvényesülnek, mint az istálló trágyában, hanem csak ennek *kedvezőtlenebb* érték adatai szerint a műtrágyák mai átlagos árához viszonyítjuk a beltartalom értékét, akkor is megállják az általán forgalomba hozott trágyák a versenyt; mert:

a mostani műtrágya árak szerint a chilisáletrom 1 mmázsájának ára 15·6%-os nitrogén tartalom mellett 27 korona. A tiszta nitrogén kilója tehát 173 fillér. A fenti arány szerint az *istálló trágyában* 77·8 fillér. A 16—18%-os superphosphat vízben oldható phosphorsav tartalma kgr. = %-onként 5 fillér; az *istálló trágyában* pedig ugyanannyi 5 fillér. A 40%-os kálisóban 1 kgr. káli 32·5 fillér, míg ugyanez az *istálló trágyában* 9·7 fillér.

E szerint a fekáltrágya 100 métermázsájában ér:

1. A hamus képző szerves anyag	15% a 1·2 f.	18 K — f.
2. Összes nitrogén 1·34% a 77·8 f.		104 > 25
3. Phosphorsav 0·84% a 5 f.		4 > 20
4. Káli 0·44% a 9·7 f.		4 > 26

Összesen: 130 K 71 f.

Ezzel szemben a külföldi minta értéke: Szerves anyag 17·28. Nitrogén 64·57. Phosphorsav 1·85. Káli 3·29. Összesen: 87 korona 01 fillér értékű.

A fentiekből azonban az is kiviláglik, hogy a jól készült fekáltrágyával sem árban, sem hatásában semmiféle hirdett szerves vagy műtrágya sem vetekedhetik!

A nyers sertésbérgyár értéke pedig:

1. Szerves anyag 16·33% a 1·2 f. 19 K 59 f.
2. Nitrogén 0·56 > 77·8 > 43 > 56 f.
3. Phosphorsav 0·66 > 5·0 > 3 > 30 f.
4. Káli 0·41 > 9·7 > 3 > 97 f.

Összesen: 70 K 42 f.

A szükséglet kat. holdankint a nitrogén, phosphor és káliból.

Ha nem tehetem is, hogy mindentelvény növény alá szükséges trágya mennyiséget taglaljam, legalább a homok szőlők szükségletét jelzem, mert ezek vannak leginkább rászoruló trágya bevételre, annyira, hogy több helyen már is talaj kimerülés észlelhető.

Folyó évi febr. havában a debreczeni szőlő és bortermelő szövetheték, (melytől én mint volt igazgatója, e vállalatot májusban saját kezelésembe vettem) megkérdezte a m. óvári orsz. növénytermelési kísérleti állomást, hogy a tözeg fekáltrágyából (jelezvén a megvizsgált beltartalmat) mennyi kellene 1 hold szőlőre. Ezen kérdésre febr. 26-án Cserháty ur az állomás nagynevű és a trágyázási kísérletezés terén hazánkban legelső szakember a következőt válaszolta:

»Válaszolva f. hó 20-án kelt sorairka tisztelttel értesítjük, hogy a közepesen száraz tözeg fekáltrágyából holdankint (1600 négyyszögöl) 36—40 métermázsza szük-

séges. Hatása több évig tart és azért sovány talajon a trágyázást követő második, jobb erőben lévő talajon pedig minden 3-ik évben kell alkalmazni. Miután nitrogén a phosphorsavhoz viszonyítva a fekáltrágyában túlsúlyban van; kat. holdankint 100—150 kgr. szuperfoszfátot és homok talajon még ezenkívül 40—69 kgr. káli trágyát is kell a fekáltrágya nitrogén tartalmának kihatásáza czéjából alkalmazni.

(Aláírás)

De ugyanezt olvashatjuk ki Cserháti Sándor urnak »A homoki szőlők trágyázása« című igen hasznos és érdekes füzete második bővített kiadásának 40-ik oldalán is, hol azt mondja a szerző, hogy:

»A növénytermelési kis. állomás szőlőtrágyázási kísérleteknél olyanformán jár el utóbbi időben, hogy az első évben 100 kgr. chilisáletromot (tehát 15—16 kiló nitrogént), 200 kgr. superfoszfátot (tehát 32 kgr. phosphorsavat) és 100 kgr. 40% kalitra trágyát (tehát 40 kgr. káli) alkalmazott. A második évben pedig csak 100 kgr. chilisáletromot. A kísérletek azt bizonyítják, hogy ezen mennyiséggel is tetemes termés többletet lehet elérni. Ó tehát, hogy a nitrogén 1-ő évében ugyszólván el ne présdálódjék, egy részt 2-ik év tavaszán ajánlja adagolni.

Kunsági Imrének a »Műtrágyák gyakorlati alkalmazásáról« igen népszerűen megírt füzetében az olvasható, hogy kötött hegyi szőlő alá 200 kgr. 16%-os szuperfoszfát = 32 kgr. foszfor; és 100—150 kgr. chilisáletrom szükséges. Itt káli pótlást nem tart szükségesnek tehát! Homokra azonban a fentiekben kívül még 100 kgr. 40%-os kálisót (40 kgr. káli) is javasol.

E szerint mindkettőt ajánl kat. holdankint

phosphorsavat	32 kgrt.
káli	40 kgrt.

csak a nitrogénben van közöttük eltérés, amennyiben Cserháti (két részletben) 32—32 kgrt. ajánl, míg Kunsági 24. Sőt Cserháti valószínűkint tartja, hogy a nitrogént még többre is kellene fokozni.

Természetes, hogy ezen számadatok, nem minden tájaján, nem minden időjárás és fekvés mellett; és nem jnden művelési mód alkalmazása mellett fedik a tényleg helyes mennyiségét; sőt talán a legtöbb esetben, — a dolog természete szerint — némileg eltérők lesznek az általagtol. De hiszen nem is az a czélunk, hogy itt egy erősítő szer receptjét — ugyszólván mindenütt és mindenkoron való érvényességgel ajánljuk esetleg teljesen szegény talajok följavítására, hanem a végén is minden jó gazda szeret egy kissé számot vetni magával földjének trágyázásakor, hogy miként is lenne leghelyesebb és legtakarékosabb az ő tápanyag pótló eljárása. Éppen ezért valami számadási alapot kell keresnie. Ilyen alapul pedig megállapíthatjuk homok szőlőnél a szükséges mennyiséget 1600 □ öltre a következőkben:

nitrogén	32.
phosphorsav	32.
káli	40.

E szerint a leghelyesebbnek látszik, ha 100% = 1 vaggon tözeg fekáltrágyát 2 holdra osztok szét; mert:

szükséges 3 holdra van pedig 100 mázsbában

nitrogén	96 kgr.	134 kgr.
phosphorsav	96 kgr.	84 kgr.
káli	120 kgr.	44 kgr.

Nitrogén tehát még felesleges is van. Pótoljunk azonban ehez összesen (bővebben számítva) 120 kilogr. szuper-

foszfátot — mondjuk — 10 kor; és m/m 4%-os kálitrágyát = 26 kor.

Tehát 36 kor. pótrágya ráfetéssel annál is inkább megtrágyázhatunk 3 holdat, mert hiszen még a legsoványabb talajban is kell feltétlenül némi tápláló erőt.

Kerül tehát 3 holdra való trágya ab vasut leadó állomás:

1. 20 koronás vasuti fuvarral: 120 K trágyára + 20 K fuvar + 36 K pótrágyára + 2 K, ennek fuvarja = 178, azaz egy holdra 59 kor, 30 fillérbe.

2. 40 koronás vasuti fuvarral = 198 koronába, azaz 1 holdra 66 koronába.

3. 60 koronás vasuti fuvarral 218 koronába, azaz 1 holdra 72 kor. 66 fillérbe.

Lássuk a sertés trágyát.

Először 1½ holdra.

Szükséges 1½ holdra van 100 mázsaiban

nitrogén 48 kgr. 56 kgr. tehát fölösleges van,
phosphorsav 48 > 66 > szintén >
káli 60 > 41 > Tehát pótlandó, hogy
bőven legyen 30 kiló kálival; mondjuk 10 K.

E szerint, ha nem számítjuk a fölöslegnek látszó értéket úgy rá fizetünk 10 kor. pótrágyára és így jön 1½ hold:

20 koronás vasuti fuvarral; 60 kor. trágya + 20 kor. fuvar + 10 kor. pótrágya + 1 kor. ennek fuvarja = 91 kor, az az 1 hold 60 kor.

40 kor. fuvarral 80; 60 kor. fuvarral pedig 100 kor. De itt prédáltunk is.

2. Ha 100 mászát két holdra osztunk:

Szükséges 2 holdra Van pedig 100 mm.-ban

Nitrogén 64 kgr. 56 kgr. Pótlandó, 50 kgr. chilisáltrom 14 K
Phosphorsav 64 > 66 > Elegendő.
Káli 80 > 41 > Pótlandó, 1 mm. kálitrágya 13 kor.

Kerül tehát egy holdra a trágya:

1. 20 kor. vasuti fuvarral: 60 kor. trágya + 20 kor. fuv. + 27 kor. pótrágya + 2 kor. ennek fuv. = 109 kor.; azaz egy holdra 54 kor. 50 fill.

2. 40 kor. fuvarral; 60 + 40 + 27 + 2 = 129 = 1 holdra 64 5 korona.

3. 60 kor. vasuti fuvarral: 60 + 60 + 27 + 2 = 149 = 1 holdra 74-50 fillér.

Tehát 40 koronás vasuti fuvarral még kibírja a versenyt a sertés trágya a tőzeg fekátrágya kerülési árával, de azontal már mind olcsóbbá válik árnyalag az utóbbi.

A trágyák ára, állítás módja és felleltéi.

A tőzeg fekátrágya ára, ab, waggon Debreczen:

100 metermázsaúnkint... .. 120 kor.

A nyers sertés trágya ára... .. 60 kor.

Bármelyik trágya csakis teljes waggon rakományonkint, csomagolás nélkül, középszén, vagy utánvét ellen, (levonás nélkül) 20% előleg beküldése mellett szállítatik. A megrendelések a készlet erejéig, azok beérkezési sorrendjük szerint fogadtatnak és intézettek el.

Levélre válaszbelvagy kérétek.

A megrendelő megyéjében székelő Gazdasági Egyesület elnökeinek írásbeli ajánlatára az érték 50% - a 6 év lejáratu váltóval is fedezhető.

A trágyafeladások vasuti fuvardíja a MÁV. belkezelésében levő vonalokon a 2-ik kiv. díjszabás szerint állapít

tatik meg. Ezen kívül számitanak waggonkint bélyegért 20 fillért, mérlegelésért 1-20 fill. és fertőtlenítésért 3 K-t.

Az alábbi nagyobb fogyasztó állomások, vasuti fuvardíja a következők:

Árad	60
Ermihályfalva	14
Gyöngyös	47
Eger	39
Szeged	62
Kecskemét	47
Nagykörös	42
Nagykátá	42
Nagyvárad	31
Nyíregyháza	16
Miskolc	36
Tokaj	25
Izsák	64
Nyírbátor	35
Királyhalmok	67
Monor	47
Vámospercs	12

és a fenti mellék járulékok.

Általában meg megjegyzendő, hogy a vállalat termékei állandóan vegyi ellenőrzés alatt állanak.

Végül tudatja a vállalat, hogy tőzegport is árusít minimális 5-mázsa mennyiségben. Így ára 3 korona 50 fillér, 100 mázsaúnként 200 korona.

S. Btró Géza.

Rákóczi Ferenc a káromkodás ellen.

A debreceni közép tudvalevőleg nem tesz, nem vesz semmit étkelen káromkodás nélkül. Nem egyszer irtnuk már ezen gyalázatos bűn ellen, mely a tisztességes izlési járókelőket botránkoztatja. Példás büntetést kellene szabni az ilyen istenkáromokra és az érzékeny büntetés bizonyára használna valamit.

II. Rákóczi Ferenc a káromkodók ellen igen szigorú rendelkezéseket bocsátott ki.

A fejedelm káromdástiltó ediktumainak, pátenseinek száma oly nagy, hogy felsorolásuk talán el sem férne egy újságcikkely keretében. Ezért csak a főbbekre terjeszkedünk ki, amelyek között első helyen említendő a Regulamentum Universale, az első magyar rendszeresen kidolgozott általános katonai szabályzat. Két részre van, vagy talán inkább két külön munka, az általános hadi szabályok és fizetési táblázatok, meg a hadi törvények. E terjedelmes regulamentumot az öndi országgyűlés törvényerőre emelte s a fejedelem 1707 július 5-én szentesítette. A hadi törvények tízenkét fejezetre vannak osztva, s a 43 cikkelyes első fejezet a cegéres vétekről s a büntetésekről szól; 2 cikkelye ezt mondia:

A káromkodók ellen. Aki Isten dicsőséges nevét, hatalmát; igazságát; jó voltát... szidalmazná, vagy más egyéb káromkodással, ugymint: eb, kutya, ördög, kő vagy mennykő, vagy egyéb állat teremtette, — avagy felebarátjának lelket megparazitó ocsmányi szókkal élni: ha közeimber vagy altiszt, első ízben nyilvánosan két sorban álló hadak közt megveszszottessék; másodízben keményen megpülcázassék, harmadízben pedig hóhér által feje vétezik. — A fizetsek hasonló vetknéért két első ízben pénzbírsággal, harmadízben lefokozással, vagy ha nagy a káromkodás: halállal büntődjének.

A fejedelem legbensőbb testőrségének, a Nemosi Társaság alapszabályába A isteni félelemről szólva, szintén szigorúan tiltja az adatteremtést káromkodást. Akár fő, akár alsó tiszt legyen — ugymond — a sereg előtt kitételt felteve zászlót felteve köpönyegben, mezitelen föl, tizenkét óráig állva strázsálni tartozék; — méltó lévén az becselenségre, aki Teremtőt becselenti. Ilyen vétkeért, — folytatja — ha kétszeri büntetése nem használna: harmadszor Társaságnakból és minden hadainknál kicsapattassék, gygyere hóhér által előtte öszoztöréssel. A szabályzat 4. cikkelyében inti a Társaság tagjait: „mutassák meg igaz nemesességüket abban, hogy szájuk az eb, ördög, az adta-teremtőt mondása és a megszokott Isten ügy segél-jének szórására ki ne nyissák”.

A mentők vizsgálja.

A mentő-egyesület sikere. —

Nemrég alakult városunkban a mentő egyesület és már is szép sikeréről, előhaladásáról számolhatunk be. Sok ideig nélkülözött ezt a humanitás jegyében álló intézményt, de most már, hogy aladáus működését megkezdte, rohamosan halad előre, hogy nemes emberbaráti hivatásának minden tekintetben megfeleljen és még jobban töltsse be azt a kört, melyet számára az emberisért, a gyors segélyre szorulókat jalkáltságai kijelölnek.

Egy vizsga keretében győzöttünk meg minkezeokról. Ugyanis a mentési munkalatoakat a tűzoltóság negyvenkét kiválasztottja teljesítette és fogja teljesíteni ezután is, kik minden anyagi javadalmás nélkül, dicseretreméltó önfeláldozással állottak a mentés nemes ügyének szolgálatában. Természetes, hogy ezek az önkéntes mentők csupán igen primitív módon teljesíthették volna elváltat követelméiket megfelelő előképzétség nélkül. Ezt az előképzétséget adta meg nekik dr. Dereksay István, ki odaadó tanítással oktatta meg három négy hete őket arra, hogy miként járjanak el mentési munkálataik közben, a gyors segély nyújtást egyes esetekben miként alkalmazsák.

Dr. Dereksay fáradozásait szép siker koronázta. Ezen vizsgálaton valamennyien oly biztosan feleltek a hozzájuk intézett kérdésekre, hogy valóban, ha nem állna előttünk a kézzelöltható eredmény, még el sem hinnék.

A vizsga f. hó 14 én délután 3 órakor kezdődött a csapó utcai tűzoltó tanyán. Városunk előkelőségének és a nagyközönségének érdeklődése mellett. Ott voltak a többi között Wessprény Zoltán főispán, ki különben a mentő-egyesület elnöke, a tanács, az orvosi kar tagjai közül többben, aztán még ott láttuk a díszes sorban Végh Gyula főkapitányt, Boldizsár Kálmán stb. és több előkelőséget, valamint a tűzoltó testület teljes vezetését.

Künt a tágas udvaron folyt le a vizsga, mely mindvégig tanulságos és épületes látványt nyújtott. Az oktató dr. Dereksay István először elméletileg kérdezte ki, külön-külön mind a 42 mentőt a gyors segély nyújtásra vonatkozólag, majd pedig gyakorlatilag. Be lett mutatva szemléltetőleg, hogy miként történik a mentés egyes esetekben a legutolsó részletig.

A vizsga valóban fontos eredménnyel járt. A szabatos teljes tudást eláruló határozott feleletek, a gyakorlati rész-nél a biztos és gyors cselekvés — mind csak arra vallanak, hogy derék mentők minden tekintetben megfelelnek hivatásuknak, melyre különben képessékké dr. Dereksay kitünő oktatása tette őket.

A vizsgálat lezajlása után meg egy kis látványosságban is vett részt a nagy számú megjelenteknek. Ugyanis a parancsnok egy tűzi allarmot ijtatott, mire villámgyorsasággal előállott az egész tűzország és pár perc múltán már az utcán hangzottak a tűzoltó sípok.

Végül Wessprény Zoltán főispán teljes meglepődéssel nyilvánította „a látottak” s hallottak felett és köszönetét mondott mindazoknak, különösen a derék mentőknek és

oktatójuknak, kik fáradságot áldoztat most nem ismerő munkássággal annyira felvirágoztatták Debrecenben a mentés nagyszots ügyét. Egyben pedig a megjelentek révén a társadalomhoz fordult, hogy az tegye a magáévá ezt az emberbaráti intézményt és adományokkal hassanak oda, hogy ez a még fiatal erői korai közházas teszttel megmozmasodjék és fejlődjék mert bár — ugymond — ezek a mentők, kik most önként előtt tanultak adták ügybuzgóságuknak — teljesen díjlaanul végzik nehéz munkájukat, de a felszerelésük sok pénz igényelnek. Tegye tehát a társadalom lehetővé, hogy a mentés emberbaráti intézmény városunkban minél inkább tökélesbüljön, majd a legénységnek közzéte meg oadaó fáradozását, kik közül Tóth Antal még külön dicseretet is kapott.

Dr. Dereksay István, Szikszay Gyula lelkes szavai után az illusztris látogatók és az egybegyűlt nagyközönség azzal a felemelő tudattal távoztak, hogy ma már Debrecen is egy tökéletes mentő-egyesülettel dicsekedhetik.

Az esti órákban pedig parancsnoki ülés volt, melyen szintén a mentő-egyesület ügyeivel foglalkoztak.

Debrecen város legtoebb adófizetői.

Az igazoló választmány október 17-iki ülésén végleg egybeállította Debrecen jövő évi legtoebb adófizetőinek névszójakát, akiknek névsora következő:

Simonffy Imre 918170, Kardos László 619614, dr. Újfalussy József 606832, Áron Jenő 591606, Rickl Géza 578193, Vecsey Zoltán 519972, dr. Bruokner Ernő 509974, Zádor Lajos 458858, Szikszay Lajos 448060, Gyórfy Aludár 417634, Áron Miksa 370239, Koszorus Lajos 364670, Gara Alajos 314815, Hauer Bertalan 295610, Rickl Antal 289915, Reichmann Ármán 288039, Weichinger Károly 280636, dr. Gajgázó Béla 275346, Fürst Odán 274612, Lamprecht Frigyas 271140, Németh Andrács 269870, Sesztina Jenő 269537, Fried Emil 253749, Nagy J. 239789, dr. Tüdös János 253034, Lukács Ármán 237678, dr. Sz. Szabó J. 228964, Stegmüller Árpád 225350, dr. Széll Kálmán 222692, Horváth István 219876, Lestyan Adorján 217754, Szentesi János 214135, Kállai Sándor 204828, Lusztig Károly 203920, Komlóssy Dező 202256, Zöld János 201865, Jóna István 201865, Geiger Simon 200590, Harangi Sándor 201402, Kovács József polgárm. 199128, dr. Kocsár Gábor 186618, Szentkirályi Tivadár 186052, Jóna János 185591, ifj. Horváth Tamás 184353, Kenyeres Károly 183613, dr. Nagy Lajos 183272, B. Kövesdy Imre 181337, Csanak József 180997, Jámbor János 180545, dr. Rottler Béla 179750, Id. Bánai István 179078, Debreczeni Lajos 171068, Bódogh István 175591, Gyarmati István 175514, Ungváry József 175344, Balogh István 174703, Farkas Lajos 1745 — Tóth István 172968, Szántó Győző 169758, Hajdu János 167161, dr. Csikos Sándor 166946, Riesz Henrik 166274, Horváth János 164253, Lőkötivics Arthur 162170, Polgári Bálint 161989, Hochfelder Jakab 161345, Komjássy Arthur 160704, Mörz Ferenc 159278, Fleischmann Mór 158517, Szép József 156195, Gabaner Károly 155006, ifj. Kertész István 154663, Hufliér Kázmér 152509, Kertész János 151904, Bessenyei Széll Farkas 1512 — Vecsey Viktor 147676, dr. Varga Elemér 147343, Aczél Géza 147310, Vadon Sándor 146842, Murakózy László 146820, Szabó Kálmán orsz. képvis. 146364, Debreczeni Jenő 145284, Kiss Mihály 144896, Gáll Ferenc 144284, Szalay József 142334, Simonffy Emil 142040, Szilágyi Imre 141846, dr. Kenéz Gyula 140604, Hegedűs Ferenc 1395 — Balogh István 138753, Szabó Lajos 137720, Gyarmathy János 137442, Ménés István 136811 korona.

Póttogók: Dr. Kemény M., Kertész Imre, Polgári József, Kaszanyitzky Andor, Pásztor János, dr. Szántó Sámuel, Kerekes Géza, Szikszay Gyula, id. Harsányi István, Szabó Mihály, Szikszay Albert stb.

A legtoebb adót fizetők névsorát 8 napi közzétesé kiteszik. Az igazoló választmány határozata ellen az állandó bírói választmányhoz lehet felebbezni 15 nap alatt.

A közgyűlésből.

Laptársaink hűségesen beszámoltak városunk törvényhatósági bizottságának legutóbbi közgyűléséről és éppen azért nem ismételjük részletesen az ott történt dolgokat. A közgyűlést Wessprémy Zoltán főispán vezette nagy tapintattal, alkotmányos érzeléssel lecsendesítve a fel-fel-törni akaró hullámokat.

A lefolyt közgyűlésből sok tanulságot merítettünk. Első sorban azt, hogy nem kell a jövőben megengednünk a pályázatoknál az utóajánlatokat. Ezek az utóajánlatok azt eredményezik, hogy a legfontosabb alkotások kivételével késedelmet szenved. Legyenek ezáltal a pályázatok határozottak, mert ezáltal elejét vesszük az egészségtelen konkurenciának és utját vágjuk annak a felelősségi viszkeregnek, amely veszedelmesen kezd tért hódítani.

Mióta vajudik a villamos világítás ügye. Valóságos licitáció folyt ezen kérdésben. Végre is Ganz cég győzött az olcsóbb felett és ezzel a határozattal talán az ügy befejezést is nyert, legalább mi azt hisszük, hogy senki sem fogja a közgyűlés többségének határozatát megfellebbezni.

A vízvezeték próbakutak fúrása is sok beszédre adott alkalmat. Nem tartozunk azok közé, akik rossz néven vesszük, ha a bizottsági tagok egyes kérdések tisztázásához hozzájárulnak. Ellenben ellenségi vagyunk az üres szalmacéplésnek, mert ebből ugyan semmi haszon sem hárulik a közre. Nem pedig főleg akkor, ha a szónokok eltérnek a tárgytól és szabad szárnyra bocsátva fantáziájukat a kelle-tlenül hosszabb ideig időznek egy-egy, már gondosan elő-készített tárgy vitasánál.

Ha annyi vizet kapunk a próbakutakból, mint amennyi szóróradat folyt a közgyűlési teremben, — igazán boldogok lennénk. Meghallgattuk a sok tenger beszédét és arra a meg-győződésre jutottunk, hogy ma az emberek legtöbbje nem ismeri el a szaktekintélyeket és a laikus is okosabb akar lenni azoknál, akik egy-egy szak művelésére szentelik egész életüket.

Szöba került a tisztviselők egyrésznének, továbbá a segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet drágasági pótléka is. A közgyűlés befájtva a folyton emelkedő drágaságot és a nehéz megélhetési viszonyokat, megszavazta a drágasági pótlékok, utasítván a szervezeti szabályzat módosítására, kiküldött bizottságot, hogy a fizetésrendezési javaslatot oly időben terjessze a közgyűlés elé, hogy az az 1908. évi költségőirányzatba be legyen illeszthető.

Megválnak az igazat, hogy mi jobban szeretnénk volna, ha ez a munkálat előbb kerül a közgyűlés elé. A szervezeti szabályzat már készen áll és a közgyűlés még az 1907. évben rendkívüli, illetve pótköltségvetés mellett elintézhette volna ezt az égető kérdést. A fizetésrendezési javaslat a módosított szervezeti szabályzattal bemehetett volna egy, még ez évben tartandó rendkívüli közgyűlésbe és mi, akik ismerjük a bizottsági tagok nagyrésznének az irányban megnyilatkozó hangulatát, nyugodtan néztünk volna a kedvező eredmény elé.

Választás is volt a multkor közgyűlésen. Erdemes férfiak pályáztak és a megválasztottak ellen nincs semmi kifogásunk, mert mindannyian részösztök a bizalomra. Nem hallgathatjuk el azonban azt a meggyőződésünket, hogy a bizottsági tagok szavazatának leadásánál nem szabadna figyelmen kívül hagyni a szolgálati pragmatikát és azokat kellene megválasztani, akik már a város szolgálatában állanak. Mert ugyan a mostani csekély fizetés mellett mi ad ambíciót a tisztviselőnek, mint az előléptetés reménye? Nálunk nincs korptólék és a tisztviselő fáradozásának jutalmát csak abban találhatja, ha egy-egy esetleg megtrécsedő magasabb állást elnyer. Ez pedig kétséges a mai rendszer mellett, midőn idegenek előzik meg a szolgálatban már kipróbált és az előléptetésben reménykedő tisztviselőt.

Legyen e pár megjegyzés utmutatás a jövőre...

Rengeteg sok beszéd hangzott el a négynapos közgyűlésen. Sok okos szót hallottunk, de válnak meg az igazat, hogy itt is teljesedett az az igazság, hogy sok beszéd-

nek sok az alja. De hát, én Istenem, mindig oly nemzet voltunk, mely sokat beszél és keveset tett. Mivel pedig ezt megkockoztuk, a tengersok szóróradaton most sem igen csudálkozhatunk felette.

Egyik b zottsági tag megcsipkedte a tanácsot és a tisztviselőket, hogy nem tartják be a hivatalos órákat. A nagy általánosságban elpuogtatott támadásokra Kovács József polgármester alaposan meglelt. Elmondta, hogy nem tűrheti a nagy általánosságban elhangzott vádakot és ha valaki vádol, nevezze meg a kötelezően műbűst tisztviselőt, hogy a bajt orvoslhassa. Természetesen a megnevezés elmaradt és ezzel a vád is valódi értékére szállott alá.

Pongó Lajos bizottsági tag egy indítvánnyal állott elő a közgyűlésen. Azt ajánlotta, hogy a város furasson próbakutat a Nagyerdőn, mert ez tenger vizet fog adni. Elmesélt egy legendát, melyszerint negyven évvel ezelőtt kutat akartak fúrni a Nagyerdőn, de oly erővel jött fel a víz, hogy a város közönsége attól tartott, hogy egy második vízázódn talál lenni és nagy hirtelenséggel betömte a vizkincset. Bizony bizony, ha egy ily bőséges vízforrásra akadnánk, fel tudnánk azt használni úgy, hogy iváson felül még azoknak is jutna fürdővíz, akik ezt nem látják szükségesnek az egészségre.

Csak egy virágszál!

— Ajánlva minden jó szíveknek. —

Csak egy virágszál! — ezzel a kérelemmel kopogtat be a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület a kegyelet ünnepé előtt sok magyar hajlékba, ahol szeretet és irgalom lakozik. Egy virágszálat kér abból a koszorúból, melyet szeretneik sírjára akarnak tenni a temetők ünnepén. Kéri ezt a virágszálát annak a halottnak kegyeletes emlékére, akitől a virágszálát elvonjuk. És kéri ezt a virágszálát a legborzalmasabb betegség ellen való küzdelemre.

79,723 ember halt meg a mult esztendőben tüdő-vészben. Java olyan korban, mikor kenyeret keresett; java olyan korban, mikor özvegyeket és árvaakat hagyott. Ha a társadalom megértene a kegyelet legszebb tanúsítását célzó segélykiáltást és tényleg minden koszorúból csak egy virágszálát elvonnának azoknak a biztos halálból való kiragadására, akiket az idején alkalmazott gyógyítással meg lehet menteni, — a tüdővész nem lenne az a borzalmas nemzeti csapás, ami ma.

Szeretnénk a lelkesítésnek legmesszebb hangzó harsogójába tujni. Szeretnénk, ha hirlapírói tollunk, melyet egy mélyen átértett hazig érzés vezet, fölírná a társadalmat, hogy még ilyen jelszó nem hangzott el hazánkban, hogy ezt a jelszót meg kell érteni, amelyért mindenkinek legyen bár javakban gazdag, legyen bár szegény, inádjá Istenét bármiként — lelkesednie kell.

Anak a jelszónak, mely csak egy virágszálát kér a tüdőbetegek megmentésére, el kell foglalnia százezrek szívét. A baj oly rettenetes, a segítség oly nagy anyagi erőföltétel, hogy célt csak akkor érhetünk el, ha millió sir koszorujából ajánltuk föl a virágszálát, ha millió siron egy méccsel kevesebbet gyújtottunk föl s ez az egy virágszál az az egy mécses a tüdőbetegek gyógyítására ömlik mind.

A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület most építi első nép szanatóriumát. Száz beteget fognak az ország minden tájáról a jövő év március havától fölvenni s mivel a szanatoriumi kezelés három hónapot igényel, már ebben az első népszanatóriumban évenként négyszáz veszendő, halálal eljegyzett embert fognak meg-

mentel. De ha millió siron hiányozni fogna az az egy virágszál (amely hiány pedig legjobban tanúsítaná kegyeletünket), akkor már nemcsak az első népszanatórium még hiányzó tökéje volna egyült, de már tavasszal új gyógyító-házakat lehetne tervezni és építeni és rövidesen, csak a társadalomba menjon bele első hitvány az egy virágszál fölajánlásának pozitívus eszméje, minden vidéknek megépítheti az agilis egyesület a maga népszanatóriumát.

Ha meggondoljuk, hogy már az első népszanatóriumban minden vidékről fogtak fővenni betegeket, tehát töltünk is, akkor az igazlalomadományokat nem fogjuk megtagadni. Válasszon minden embert az a gondolat, hogy a maga adományával hozzájárul emberek életének megmentéséhez.

Hogy igen alkalmasított szakszerű gyógyítással a időbetegség gyógyítható, — azt Németország példája igazolja, ahol sanatóriumok létesítése óta 25% kal kevesebb a időbetegek halálozása. Nincs helye annak a fatális közönynek, melylyel a szörnyü vörszedelmén pusztították nézzük. Mennyi könny, mennyi gyász van azokért, akiket a kör elorvasztott; mennyit meg lehetett volna menteni azok közül, akiket gyászolnak. Nyissa meg szívét mindenki kegyeletének s ne sajnálja azt az egy virágszálát s azt az egy másost, a veszendő emberekről való nevelés fölüzölésére lesz az az egészálló ima, mely bevezekel minden földi gyarlóságunkat. Meggyászolt halottunk ott fona a magasban kedvesen veszi majd áldozatunkat. A kegyelet koszorújából a időbetegeknek följajánlott hiányzó virágszálát találja legszebbnek, mert áldást, boldogságot fakaszt, mely könnyet terül le, az árvaságnak, az elhagyottságnak keserü könnyeit. Az első népszanatórium Gyula és Lagoszerü erdőben épül.

Előbb a helyet, errosi szemponból Kuthy Dezső ur, az Elorvasztó-sanatórium igazgató főorvosa és Tausk Ferenc dr. egyetemi tanár urak megtekintették és a cédra alkalmasnak találták. A sanatórium 700,000 korona költséggel épül, a higiénia legnagyobb követelménye szerint. A terveköt a gonialia és annyira grásról tervezte, Czigler Gyozó készítette és szakemberek tetszését annál inkább megnyerte, mert a férfi és női betegek külön fölvezetettek el. Az egyesület rövid négy évi tevéllés után gyjtötte össze az építési tőköt, legnagyobb részöt egy év óta, mióta az egész országra kiterjedöt egyesület lett. Tagjai meghúszszorozódtak (már 7000 tagja van) és mivel a társadalom áldozatközönsége fölfornán csak egy év óta van vele, fölvetö, hogy a közelebbi négy évben, már több gyögdöntésményt létesít, annál inkább, mert a jövő évben az elsőbb francia rendszerü dispensariert akarja építeni.

Ha pedig fölteleozük (pedig fölteleoznunk kell) hogy a társadalom megérti a segélykiáltást és a halottak napj koszorújöt elküldi a szegénysorsos időbetegeknek azt az eszenye kört egy virágszálát. — akkor bizást elmondható, hogy megsokasodik hazánkban a népszanatóriumok száma és a társadalom az embermentés terén nagyot, istenek tetszését. Ertes meg minden jó szívét a segélykiáltást.

Az egyesület a legnagyobb nyilatkozással fogja a gyjtési végeztü. Hírlapjag nyugtazza az adományokat a lapjának a Szanatóriumi Lepökben minden adományt fötellenként elismer. Fölhasználása módjáról pedig tájékoztatja ni fogja a közönséget. Azt akarja, hogy teljes bizalommal, a legnevesebb ügynek, nemzetünk egy napj sebet heguztve, adlása oda a maga egy virágszálát.

Boldogok leszünk, ha jelszavunk váraasos módon terjed szét, ha a nagy célt megérti a ni közönségünk.

Csak egy virágszálát a időbetegek megmentésére!

A Csokonai körből

— Választmányi ülés. —

A Csokonai kör az özi évadban I. hó, 17-én tartotta első választmányi üléset, amelyen az új tisztikar és az új választmányi tagok majdnem teljes számmal megjelentek.

Geresi Kálmán elnök melegen üdvözölte az új tisztviselőket és sok sikert kívánt a Csokonai körnek az ezen ciklusban meginduló munkásságához, majd jelentést tett a közgyűlés óta a kör életében végbent eseményekről. A Csokonai kör képviseltette magát Balassa Balint házmáinak eltakarítása, valamint a kolozsvári új színház felavatása alkalmából rendezett irodalmi ünnepeken. A napirend fontosabb tárgyai között az első helyet foglalta el az erdélyi bizottság több rendböl javaslatra, amelyeket a választmány csekély módosítással elfogadott.

Eszterit a Csokonai-szoba mar legközelebb megnyitják s a közönség által a városi unireummal egy időben, betenkezt kétszer, szombaton délután a vasárnapi délelött megtekintendö. A Csokonai szoba rendben tartására, a gyjtömenyek gyarapítására a kör állandósítja az erdélyi bizottságot, melynek tagjai lettek: Komlósy Arthur alelnök, dr. Barcsa János erdélyi ér. és Kardos Albert titkár, Zoltai Lajos városi unireum ér. és kör lepeseket tesszübb Csokonai erélyek megszerzésére, így Kardos Samu indítványára öröközni fog Darmay Kálmán híres gyjtövel, akinek sümegei muzsionában több nagy értékü Csokonai kézirát és más tárgy található.

A Boeska emlékünnepe a Csokonai-kör rendezö bizottsága a maga részéről teljesen előkészítette és így csak a szoborbizottságnak a határozatát várja, amely a szoborlelepezés napját fogja kitűzni.

A Csokonai kör Boeska emlékünnepe egy napra eszik a szoborlelepezéssel, amelyet mint matiné megelőznie és amelynek előkészítésében is a Csokonai-kör kézzelgöl közremöködök.

Naggyobb vita föjödött ki a debreceni Füveskönyv kiadása, a Diószegi — Fazekas emlékünnepe körül, amelyet a Csokonai-kör a kir. természetudományi társattal karöltve fog rendezni az 1907. év tavaszán és amelyhez a kör több testületnek, valamint a Diószegi rokonoknak a támogatást kérte. Azeél Géza és dr. Kardos Samu nem tartják szerencsés gondolatnak, hogy Debrecen s két nagy fővásk a nevet csupán egy emléközlop örökítse meg az elhált és a közönség alig látogatott föiskolai füvészkertben, hanem nagyobrszabán alkotást, művészi értékü szoborművet tartanak méltónak a két tudóshoz, és Debrecen városához, amely szobormű legalkalmasabban a nagyerdü parkban volna elhelyezendö. A választmány több tagja, így Balogh Ferenc, Kardos Albert és dr. Tüdös János a mellett érvelt, hogy a könyvnyebben elérhető ölt ne veszélytessék a nagyobrt. A kör az emlékünnepe rendezésére és az emléküni előkészítésére bizottságot választott, amelynek tagjai dr. Tüdös János alelnök vezetése alatt Azeél Géza, dr. Barcsa János, Kardos Albert, dr. Nagy Zsigmond, Török Péter és Hószny István, sikkhez fognak járni az év ref. föiskola és a város kiküldöttei.

Mög több tárgy volt napirenden, így Komlósy Arthur-nak Csokonai műveinek illusztrált kiadására vonatkozó fontos indítványa, amely azonban az idö előreláthatósága miatt a legközelebbi választmányi üléssé maradt.

Hírek.

— A tisztü főorvos állás betöltése. *Weszprémy Zoltán* főispán *Tüdös Kálmán* dr. föiskolai orvostanárt Debrecen sz kir. városi listü főorvosává nevezte ki. A kinevezés megnyugvást kelett minden vonalon és ni, aki ismerük az új tisztü főorvos nagy képességét, meg vagyunk gyözödvé, hogy városunk községügyére fölett mintaszertiben fog öröködni. Az új tisztü főorvos fizetése november 1-töl lesz folyósítva.

— Újítas a katonai lovak bevásárlásánál. A katonai pótlóvak bevásárlásánál a bizottságot eddig kizár-

rólak a ló külse formái figyelembevételével jártak el A leguiban kiadott közös hadügyminiszeri utasítás szerint ezantab a vásárlások esakis beigazolton jó származású lovak megvételére fognak szorokozni. Azért a vásár alkalmánval vagy a fedezetelt jegyet kell előmutatni, vagy az anyalovat is elő kell vezetni és hatóságí bizonyítvánnyal kell igazolnı, hogy a esıkı ettől származott.

Önkéntes iskola Debreczenben. A m. kir. honvédelmi miniszerium a következő leiratot intézte városunk közigazgatási bizottsághoz:

„Folyó évi junius hó 5-én 419/k. b. szám alatt kelt felterjesztésére értesitem a közigazgatási bizottságot, hogy a jelenleg Bródban állomásozó cs. és kir. 39. gyalogezrednél nem fog egyövi önkéntes iskola szervezetni, hanem a cs és kir 61. gyalogezrednek egyévi önkéntes iskolája fog Debreczenben felállıtatni.

Ezen körülménynél fogva az egyévi tényleges szolgáltat kedvezményét élvezert debreceni illetőségi ifjaknak szabadságában áll tényleges szolgáltatukat az említett 61. gyalogezred kötelékében teljesíteni, mi által biztosítéket nyernék arra nézve, hogy a debreceni egyéves önkéntesi iskolában nyerik bevonulasukat.

Műszaki felülvizsgálat. A debrecen—hajdusám sönı helyi érdekű vasutvonal műszaki felülvizsgálat nov. 13-ık napjának delelőtli 9 órájában tartják meg. A miniszert az alkalomra Dubszy Alfréd dr. miniszert főmérnököt küldi ki. Összejöveteli hely a debreceni helyi vasut igazgatósági épülete.

Húsarak a vidéki piacokon. Az O. M. G. E. gabonárjegyző irodája tudósítónk jelentései október 16-ról. (Vágtott hus kilogrammja fillérekben)

	marhahus		borjúhus		sertésahus		birkahus	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Arad	160	144	300	240	180	150	120	120
Baja	140	128	144	132	136	124	104	104
Békéscsaba	164	136	180	160	128	—	112	—
Fazák	140	128	170	156	138	140	108	108
Győr	156	144	200	160	164	144	108	108
Kaposvár	144	128	180	160	115	105	100	100
Kassa	160	152	180	170	160	150	100	100
Léva	128	120	160	148	148	140	100	100
Losonc	144	136	160	152	144	136	104	104
Miskolc	144	136	168	160	152	144	108	108
Nagybecskerek	144	136	160	144	144	138	104	104
Nagykanizsa	160	132	180	160	142	138	104	104
Nagyszombat	160	128	140	100	140	120	100	100
N.-Szentmiklós	136	128	140	136	134	140	96	96
Nagyvárad	144	136	200	180	152	144	96	96
Nyitra	128	120	230	232	144	124	104	104
Pancsova	136	128	200	160	140	120	100	100
Pápa	128	120	180	140	150	140	100	100
Sátoralajbely	136	128	160	152	144	104	104	104
Sopron	170	148	200	170	130	112	—	—
Szatmár	144	128	160	156	136	132	112	112
Szentés	128	—	160	—	154	—	108	108
Szolnok	140	122	190	150	170	150	112	112
Ujvár	136	128	180	150	136	124	112	112
Ujvidék	140	130	180	160	120	116	96	96
Verséc	134	—	180	—	140	—	110	110
Zenta	120	—	160	—	140	—	110	110

A debreceni húsarakat nem lejők feljegyezve. Nálunk a következők az árak: marhahus 148 fill., borjúhus 168 fill., sertésahus 160 fill., juhhus 120 fillér.

— Végzés a polgári fellemlény tárgyában. Az 1906—1907. évi polgári fellemlénynek a város preskerti farkatárból való kiadása ölenként 18 korona, azaz tizennyolkorona árbeízetés mellett a f. évi október hó 15-től keza dördleg 1907. febrnar hó 1-ig elrendeltekı, a fának elhordására pedig 1907. év febrnar 15. napja határidőül kitzizetico. Miből kitolyóval utasıtattik a házıpzntári hivatal, hogy k fának a számvéveség által készített főkönyv szerinti kiadását, az eddigi gyakorlathoz képest a kitzizött időben eszközölje. Miről a házıpzntári hivatal a polgári fellemlényről szóló kimutatás kiadásával és az erdőmesteri hivatal és Simonffy

János farkatárnok ur jkvi kivonaton, a város közönsége pedig dobász útján és a helyi lapok újdonsági rovataban közzététel által értesítetnők. Debrecen sz. kir. város tanácsának 1906 szeptember hó 27-én tartott üléséből. Kiadta: Illési, jegyző.

— A városi muzeum gyarapodása. Debrecen városi muzeuma az elmúlt hónapban is örvendetesen szaporodott, különösen pedig ajándékok által. Vétel útján leginkább néprajzi tárgyakat szereztünk. Első helyen említjük azt a becces ereklyét, amellyel Kolozsvártól lakó Király Janka uriaszony, néhai Sány László tudós professzor özvegye gadszigitóra gyűjteményünkert. Olajfestmény ez, amelyet Tóth Ágoston 48-as honvédezes emléklı csinált s Könyves Tóth Mihály debreceni ev. ref. lelkész, meg Barsi Jozsef bicskei plébánásat ábrázolja együtt, akik az olmtızı várbán álték akkor 20 éves várfogságukat. Sány Lászlóné a következő sorok kíséretében küldte hozzánk ez érdekes festményt: „Midőn nevelő atyámat 1851-ben Magyaránkt — így nevezte k foglyok maguk közt Olmütz várát — atyám: testvércsésvel Könyves Tóth Antallal meglátogattam, tőle kaptam e képet melyet most az ő szülvőrosának ajándékozok“. Érdekes csoportos ajándékban részesített minket dr. Ktemer Henrik Rezső ur, nyugalmazott haditengerész sorhajó-örvös. Afrikából való harci eszközököt: lándzsát és nyilvesszőket, kőfületeket, tengeri csigákat, korallakat kaptunk tőle. Tóth István építész ur pedig ismét többféle régiséget küldött, amelyeket a Piacz — Deak Ferenc-utca sarkán folyó építkezésnél találtak. Ezeket külön aug. 28-tól fogva szeptember hó végéig a következő urnok, urak, polgaraszonyok, polgarok gyarapították ajándék tárgyak által muzeumunkat, a m. Könyvetek és nyomtatványokat ajándékoztak: Németh János (Péczei Jozsef lantja, Tóth Ferenc Eneklő karát), Klein Jónás (decceni állandó nemzeti színház első évi Emlényét), Papizsak Jozsef (3 db könyvet s Bihar. régi térképét), Péntek István nyomdász (Szolgálati Regula a fölkelő nemesség részére), Szabó Károly (felszabaduló levelet), Babó Márton és neje Királyi Julianna (Újtestamentumot és ker. erkölestudományt, Tordai Sándorné (a biblia egy 100 éves kiad isit). Kéziratokat: Tóth Pál Rakovszki-ü.

1. sz. (a debreceni molnár legények 27 db régi írásait, artikulusait, jegyzőkönyveit). Péczeiket, peccselölket: D. de Mihály, Horváth Jozsef, Seres János, Sipos György, Szabó János, özv. Szegedi Györgyné, Tóth Gál (a molnár társulat peccselője), Weinstein Sándor 12 db. ezüst nemesi peccselője). Régiségeket: Ganovszky Lajos (tatják esübu kot száruval együtt, amely néh. Szakki Jozsef debreceni színésze volt), Ménes Jánosné (vas órát), Nagy Jozsefné (fali órát). Sipos György (a leegzett ispotályi torony elolvadt harangjának egy darabját), Városi nyomda (betűszozt fából). Néprajzi tárgyakat: Dömsdy Lajos (aranyos pártat, dobóval, bronz és badog gyertyatartókat, badog gyertyamártót), Csapó Mihálné (ezüst pártat, granát dohánycsakát, régi disk kuosmát, a tragikus soros Mory családnak egy botját), Jóó Jozsefné (régı fekete korsót, sámsoni lelet), Nagy Ferenc-Nyil ü. 22 (tokos bosnyák kést), Szabó Márton és neje Károlyi Julianna (1831-ből való virágos butykot, 1862-ből való ceserép bódnyot, szöví vördait, régi férfi újast), Uri Lajos (szarupoharat), Tóth Pál (az ács és molnár ifjúság szép öreg ladját és egyéb emlékei), Vigh János-Nyil ü. 112. (régı fakupát), végül Sipos György ur egy korajozt és tengeri csigát ajándékozt. Az adományszonyoknak ez uton is köszönetet mond a muzeum öre.

— A városi muzeum nyitvatartása. A városi muzeumot (Hatvan-ü. 23. szám alatt) ezental szombaton delutánonként 2 órától 4-ig tartjuk nyitva Vasárnap' del-ötönként — mint eddig — ezental is 10—12 óra közt tekinthető meg. Belépő díjat nem szedünk. A muzeum igazgatósága.

Úri divat, kalap és fehénemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piac-ü. 44. dr Újfalussy-ház. Angol női buzsokat, férfi fehéneműeket és kelenygeket mérték szerint a legszebb kivitelben készit.